

Jordbruksutskottets betänkande

1984/85:29

om lag om foder (prop. 1984/85:149)

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande ett regeringsförslag som innebär att 1961 års lag om tillverkning av och handel med fodermedel m. m. ersätts med en ny lag om foder. Den nya lagen tar i större utsträckning än gällande lag sikte på att skydda både djurs och människors hälsa. I detta syfte uppställs i förslaget bl. a. vissa grundläggande krav på beskaffenheten av foder. Användningen av fodertillsatser som innehåller antibiotika eller andra kemoterapeutiska medel i tillväxtbefrämjande syfte förbjuds. För övriga fodertillsatser uppställs ett generellt krav på godkännande.

Gällande regler om anmälningsplikt för importörer och tillverkare av foder och om skyldighet att lämna uppgifter om fodret vid försäljningen bibehålls i huvudsak oförändrade.

Lagens tillämpningsområde föreslås utvidgat till att omfatta även foder åt vissa sällskapsdjur.

Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1986.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag och konstaterar att två under riksmötet 1983/84 väckta motioner tillgodoses genom förslaget. Två med anledning av propositionen väckta motioner (c och m) avstyrks av utskottet eller föreslås lämnade utan åtgärd med hänvisning till vissa uttalanden i propositionen m. m.

Till betänkandet har fogats två reservationer (m och c) och två särskilda yttranden (c och vpk).

Propositionen

I proposition 1984/85:149 har regeringen föreslagit riksdagen att anta inom jordbruksdepartementet upprättade förslag till

1. lag om foder,
2. lag om ändring i läkemedelsförordningen (1962:701).

Över lagförslagen har yttrande avgetts av lagrådet.

Lagförslagen

De till utskottet remitterade lagförslagen har följande lydelse:

1 Förslag till

Lag om foder

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

1 § I denna lag avses med

foder: vara, däri inbegripet vatten, som är avsedd att användas för utfodring av djur.

fodertillsats: dels berikningsmedel som är avsett att tillföras foder för att förbättra dess näringsvärde, dels annan vara eller ämne som är avsett att tillföras foder för att påverka dess hållbarhet, konsistens, färg, smak eller lukt eller åstadkomma annan bestämd egenskap hos fodret.

Med foder eller fodertillsats avses dock inte vara på vilken läkemedelsförordningen (1962: 701) skall tillämpas.

2 § Lagen gäller foder och fodertillsatser avsedda för hästar, renar, nötkreatur, svin, får, getter, kaniner, fjäderfä, pälsdjur, hundar, katter och odlad fisk.

Lagen gäller inte hanteringen i enskilda hem av foder avsett för hundar, katter eller kaniner, vilka hålls som sällskapsdjur.

Foders och fodertillsatsers beskaffenhet

3 § Foder får inte ha en sådan sammansättning eller beskaffenhet i övrigt att det kan antas att det

1. är skadligt eller annars otjänligt för djuret,
2. gör livsmedel från djur som utfodrats med fodret skadligt eller otjänligt som människoföda, eller
3. vid hanteringen medför hälsorisker för människor.

4 § Antibiotika och andra kemoterapeutiska medel får tillsättas foder endast för att förebygga, lindra eller bota sjukdom eller sjukdomssymtom.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, lantbruksstyrelsen får meddela föreskrifter eller uppställa villkor för användningen av foder som innehåller medel som avses i första stycket.

5 § Som fodertillsats får användas endast vara eller ämne som godkänts för ändamålet i fråga. Frågor om godkännande prövas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, av lantbruksstyrelsen. Ett godkännande får förenas med villkor.

Hantering m. m.

6 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, lantbruksstyrelsen får föreskriva att den som yrkesmässigt för försäljning importerar, tillverkar eller förpackar foder eller fodertillsatser skall

1. göra anmälan om sin verksamhet till lantbruksstyrelsen.
2. föra sådana anteckningar över lager, tillverkning, inköp och försäljning eller annat förfogande som behövs för kontroll av att denna lag eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter följs.

3. lämna uppgifter om varan i samband med överlåtelse genom märkning eller på annat sätt.

7 § Foder skall hanteras på ett sådant sätt att det inte blir av sådan beskaffenhet som anges i 3 §.

8 § Om det behövs med hänsyn till människors eller djurs hälsa, kan regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, lantbruksstyrelsen förbjuda eller uppställa villkor för importen, tillverkningen, försäljningen, användningen eller hanteringen i övrigt av foder eller av ett visst parti av ett foder.

9 § Ett foder får inte försäljas eller användas

1. om det har en sådan beskaffenhet som inte är tillåten enligt 3 §, eller
2. om det har tillförts någon vara eller ämne i strid mot 4 eller 5 §.

10 § En vara får inte försäljas som fodertillsats, om den inte får användas enligt 4 eller 5 §.

11 § Den som förvärvat vara för vilken skyldighet att lämna uppgift enligt 6 § 3 inte fullgjorts får inte sälja varan vidare utan att uppgiftsskyldigheten fullgörs.

Tillsyn

12 § Lantbruksstyrelsen utövar tillsynen över efterlevnaden av denna lag och med stöd av lagen meddelade föreskrifter. Lantbruksstyrelsen får överlåta åt lantbruksnämnden att utöva viss tillsyn inom länet. Sker sådan överlåtelse, skall vad som sägs i lagen om tillsynsmyndighet gälla även lantbruksnämnden.

13 § För tillsynen har tillsynsmyndigheten rätt att komma in i lokaler eller andra utrymmen där foder och fodertillsatser hanteras och får där göra undersökningar och ta prover. Tillsynsmyndigheten har rätt att på begäran få de upplysningar och handlingar som behövs för tillsynen.

Polismyndigheten skall lämna det biträde som behövs för tillsynen.

14 § Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden och förbud som behövs för att denna lag eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen skall efterlevas.

I beslut om föreläggande eller förbud kan tillsynsmyndigheten sätta ut vite.

Underlåter någon att vidta en åtgärd som åligger honom enligt denna lag eller enligt föreskrifter eller villkor som meddelats med stöd av lagen eller enligt tillsynsmyndighetens föreläggande, får myndigheten förordna om rättelse på hans bekostnad.

15 § Tillsynsmyndigheten får ta hand om foder och fodertillsatser som uppenbart är avsedda att försäljas eller användas i strid med 9–11 §. Tillsynsmyndigheten får vidare ta hand om foder och fodertillsatser som avses med ett föreläggande eller ett förbud enligt 14 §, om föreläggandet eller förbudet inte efterkoms.

Har ett foder eller en fodertillsats tagits om hand, får ägaren under

tillsynsmyndighetens kontroll göra varan duglig till utfodring eller använda den för något annat lovligt ändamål. I annat fall skall varan förstöras genom tillsynsmyndighetens försorg på ägarens bekostnad.

Avgifter

16 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, lantbruksstyrelsen får föreskriva att särskilda avgifter får tas ut för kontroll som utövas enligt denna lag eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter.

Ansvar och besvär m. m.

17 § Till böter döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. bryter mot 4 § första stycket, 5 eller 9–11 §,
2. bryter mot en föreskrift som meddelats med stöd av 4 § andra stycket eller 6 §,
3. åsidosätter förbud eller villkor som meddelats med stöd av 4 § andra stycket, 5 eller 8 §, eller
4. underlåter att fullgöra sin skyldighet enligt 13 § första stycket andra meningen.

I ringa fall skall inte dömas till ansvar.

Den som har överträtt vitesföreläggande eller vitesförbud döms inte till ansvar enligt denna lag för gärning som omfattas av föreläggandet eller förbudet.

Ansvar enligt första stycket inträder inte om ansvar för gärningen kan ådömas enligt brottsbalken eller enligt lagen (1960: 418) om straff för varusmuggling.

18 § Foder och fodertillsatser som varit föremål för brott enligt denna lag eller värdet av sådana varor samt utbyte av sådant brott skall förklaras förverkade, om det inte är uppenbart oskäligt.

19 § Beslut av lantbruksstyrelsen i ärende som avses i 13 § första stycket, 14 eller 15 § får överklagas hos kammarrätten genom besvär. Föreskrifter om överklagande av beslut av lantbruksstyrelsen med stöd av ett bemyndigande enligt 4–6 och 8 §§ meddelas av regeringen.

Beslut av lantbruksnämnden får överklagas hos lantbruksstyrelsen genom besvär. Lantbruksstyrelsens beslut i ett sådant ärende får överklagas hos kammarrätten.

20 § En tillsynsmyndighet får bestämma att dess beslut skall gälla även om det överklagas.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1986.

2. Genom lagen upphävs lagen (1961: 381) om tillverkning av och handel med fodermedel m. m.

3. Förekommer i lag eller annan författning hänvisning till bestämmelser som ersatts genom bestämmelser i denna lag, tillämpas i stället de nya bestämmelserna.

4. Beslut om förbud, föreskrift, tillstånd eller medgivande som fattats enligt äldre bestämmelser skall anses meddelat med stöd av motsvarande bestämmelser i denna lag om inte regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer förordnar annat.

5. Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva de avvikelser från denna lag som behövs med hänsyn till övergångssvårigheter för näringslivet.

2 Förslag till

Lag om ändring i läkemedelsförordningen (1962: 701)

Häriigenom föreskrivs att 1 § 4 mom. läkemedelsförordningen (1962: 701) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

4 mom.¹ Denna förordning skall inte tillämpas på de varor som avses i lagen (1981:289) om radioaktiva läkemedel.

Föreslagen lydelse

1 § 4 mom.¹

4 mom.¹ Denna förordning skall inte tillämpas på

1. de varor som avses i lagen (1981:289) om radioaktiva läkemedel.

2. *djurfoder som innehåller antibiotika eller andra kemoterapeutiska medel och som har tillverkats vid foderfabrik eller liknande anläggning.*

Beträffande narkotiska läkemedel tillämpas bestämmelserna i denna förordning, om de inte strider mot vad som är särskilt stadgat om narkotika.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1986.

Motionerna

Motioner väckta med anledning av propositionen

I motion 1984/85:3028 av Einar Larsson m. fl. (c) yrkas

1. att riksdagen ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om behovet av övergångsbestämmelser och kompletterande utredningar,

2. att riksdagen ger regeringen till känna vad som anförts om tillämpningen av 5 § i lagen om djurfoder,

3. att riksdagen beslutar att import av kött från djur som utfodras med kemoterapeutika i tillväxtbefrämjande syfte förbjuds, i likhet med kraven på svenskt kött,

4. att riksdagen beslutar att lagens 3 § utökas i enlighet med vad som anförts om livsmedlens kvalitet.

¹ Senaste lydelse 1981: 290.

5. att riksdagen i övrigt ger regeringen till känna vad som anförts i motionen.

I motion 1984/85:3029 av Arne Andersson i Ljung m. fl. (m) yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om inblandning av kemoterapeutika i tillväxtbefrämjande syfte,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om konstruktionen av en avgift för foderkontrollen.

Motioner väckta under riksmötet 1983/84

I motion 1983/84:684 av Einar Larsson m. fl. (c) yrkas att riksdagen beslutar om att tillståndet för att använda kemoterapeutika i tillväxtbefrämjande syfte i foder skall upphöra att gälla fr. o. m. den 1 januari 1985.

I motion 1983/84:1022 av Per Israelsson m. fl. (vpk) yrkas såvitt nu är i fråga (yrkande 2)

2. att riksdagen hos regeringen begär att tillståndet för att använda kemoterapeutika i tillväxtbefrämjande syfte i djurfodret upphör att gälla fr. o. m. den 1 januari 1985.

Utskottet

Föreliggande regeringsförslag innebär att lagen (1961:381) om tillverkning av och handel med fodermedel m. m. ersätts med en ny lag om foder. Den nya lagstiftningen innebär sammanfattningsvis bl. a. följande.

Lagförslaget inleds med en definition av begreppen foder och fodertillsatser (1 §). Enligt 2 § utvidgas tillämpningsområdet för lagen jämfört med nu gällande lag så att den omfattar, förutom foder åt djur i produktionen, även foder åt hundar och katter.

Den nya lagen tar i större utsträckning än gällande lag sikte på att skydda både djurs och människors hälsa. I detta syfte ställs krav på beskaffenheten av foder. Som grundläggande krav anges i 3 § att ett foder inte får vara skadligt eller annars otjänligt som djurföda, göra livsmedel från djur som utfodrats med fodret skadligt eller otjänligt som människoföda eller vid hanteringen medföra hälsorisker för människor.

I motsats till nu gällande lag skall den nya foderlagen reglera även användningen av foder och fodertillsatser i jordbruksföretagen.

För användningen av fodertillsatser uppställs i 5 § krav på godkännande av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, lantbruksstyrelsen. För att en tillsats skall godkännas skall krävas, förutom att användningen är riskfri, att tillsatsen är av värde för djuret eller att den annars bör tillåtas av särskilda skäl.

En viktig nyhet i förhållande till gällande bestämmelser är att användning-

en av fodertillsatser som innehåller antibiotika och andra kemoterapeutiska medel i tillväxtbefrämjande syfte förbjuds. Fodertillsats som innehåller kemoterapeutika för att förebygga eller bota sjukdom skall vara underkastad läkemedelsförordningens bestämmelser. På foder som tillsatts kemoterapeutika skall däremot foderlagstiftningen vara tillämplig. Kemoterapeutika skall få blandas i foder endast vid foderfabrik eller jämförbar anläggning.

Ansvar för tillsynen överflyttas enligt förslaget från jordbruksnämnden till lantbruksstyrelsen. Lantbruksstyrelsen får överlåta åt lantbruksnämnd att utöva viss tillsyn inom länet. Kostnaden för foderkontrollen avses täckas genom avgifter.

I motion 3028 av Einar Larsson m. fl. (c) noteras med tillfredsställelse förslaget att kemoterapeutika ej längre skall få användas i tillväxtbefrämjande syfte. Enligt motionärerna bör emellertid den föreslagna lagtexten och motivuttalandena kompletteras i några avseenden. Innan lagen i sin helhet träder i kraft krävs viss utredning och dokumentation, varför vissa övergångsbestämmelser är nödvändiga. Det är angeläget att man gör en rimlig gränsdragning mellan foder och fodertillsatser så att man inte får en ohanterlig procedur vid godkännandet av fodertillsatser som fördyrar foderhanteringen. I förekommande fall bör godkännande kunna ges generellt för vissa typer av beredningar. Motionärerna förutsätter vidare att foder som blandas utomlands prövas enligt samma normer som avses gälla för inhemsk foderblandning. Import av kött från djur som utfodrats med kemoterapeutika i tillväxtbefrämjande syfte bör förbjudas. Till de allmänna kraven på foder bör även läggas att det ej får leda till försämrad livsmedelskvalitet. Enligt motiveringen åsyftas härmed främst en för stor inblandning av fiskmjöl i djurfoder, vilket leder till att livsmedels hållbarhet och smak påverkas negativt. Motionen innehåller i detta hänseende förslag till komplettering av 3 § lagförslaget. Slutligen förordas att man från Sveriges sida i exportsammanhang utnyttjar det kvalitetsmedvetande och den efterfrågan som finns på livsmedel som producerats utan rutinmässig användning av kemoterapeutika.

Enligt motion 3029 av Arne Andersson m. fl. (m) blir effekterna av ett förbud mot kemoterapeutika försämrad djurhälsa, sämre lönsamhet i slaktsvins- och slaktkycklingsproduktionen och en försämrad konkurrenssituation gentemot utlandet. Motionen innehåller i denna del ett yrkande som innebär avslag på regeringsförslaget i motsvarande del (yrkande 1). Vidare föreslås ett riksdagsuttalande att den i propositionen angivna avgiften inte får utformas så att den täcker fortlöpande myndighetstillsyn. Sådan verksamhet bör i stället enligt motionen bestridas med allmänna medel.

Utskottet ansluter sig till regeringens bedömning att antibiotika och andra kemoterapeutiska medel i fortsättningen bör få användas som fodertillsats endast när det är påkallat av strikt veterinärmedicinska skäl. Som närmare utvecklats i propositionen kan användningen av dessa medel i tillväxtbefrämjande syfte få negativa effekter i olika avseenden, såvitt avser både djurs och

människors hälsa. Det anförda innebär att utskottet tillstyrker regeringens förslag i motsvarande del och avstyrker motion 3029 yrkande 1 (m).

Genom utskottets ställningstagande tillgodoses två under riksmötet 1983/84 väckta motioner om förbud mot vissa tillsatser i djurfoder, nämligen 1983/84:684 av Einar Larsson m. fl. (c) och 1983/84:1022 av Per Israelsson m. fl., yrkande 2 (vpk).

Även i övrigt tillstyrker utskottet regeringens förslag om ny foderlagstiftning m. m. Beträffande kravet i motion 3028 (c) på komplettering av 3 § lagförslaget får utskottet erinra om att foderbranschen för närvarande tillämpar en frivillig begränsning av andelen fiskmjölsråfett i djurfoder. En framställning från Lantbrukarnas riksförbund i ämnet prövas för närvarande i regeringen. Framställningen har remitterats till bl. a. jordbruksnämnden. Utskottet är för sin del inte berett att förorda att man lagstiftningsvägen begränsar eller förbjuder användningen av råvaror som i första hand är ägnade att påverka livsmedlens kvalitet men inte medför hälsorisker eller liknande negativa effekter för djur eller människor. Självfallet har animalieproducenterna möjlighet att välja foderblandningar som är invändningsfria i nu berört hänseende. Utskottet avstyrker med det anförda yrkande 4 i motion 3028.

Frågan om import av kött från länder där kemoterapeutika används i tillväxtbefrämjande syfte tas upp i propositionen på s. 14–15. Utskottet delar regeringens bedömning att ett importförbud skulle kunna betraktas som ett oacceptabelt handelshinder och dessutom vålla betydande kontrollsvårigheter. Några analysmetoder som i efterhand kan påvisa att kemoterapeutika i låga doser använts vid utfodringen finns enligt propositionen inte. Enligt utskottets mening torde det för övrigt vara praktiskt ogenomförbart att vid gränskontrollen skilja mellan fall där kemoterapeutika använts av veterinärmedicinska skäl och fall där sådana medel använts enbart i tillväxtbefrämjande syfte. Det kan tilläggas att importen av kött till Sverige, såsom också framhålls i propositionen, är förhållandevis liten. Med det anförda avstyrker utskottet yrkande 3 i motion 3028.

Yrkandena 1 och 2 i nyssnämnda motion gäller behovet av övergångsbestämmelser resp. tillämpningen av 5 § nya foderlagen såvitt avser importerade foderblandningar. Som framgår av punkt 5 i övergångsbestämmelserna till foderlagen får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer föreskriva de avvikelser från lagen som behövs med hänsyn till övergångssvårigheter för näringslivet. Vidare gäller (punkt 4) att förbud, föreskrift, tillstånd eller medgivande som lämnats enligt äldre bestämmelser skall anses meddelat med stöd av motsvarande bestämmelser i den nya lagen, om inte regeringen eller behörig myndighet förordnar annat. Motionärernas önskemål om övergångsbestämmelser m. m. får därför anses i huvudsak tillgodosedda. När det gäller importen av foder som tillsatts kemoterapeutika utomlands ger 4 § andra stycket i förslaget till foderlag möjlighet att meddela föreskrifter eller uppställa villkor för användningen av sådant foder (se prop.

s. 23). Med stöd av dessa bestämmelser blir det möjligt att närmare ange om speciella förutsättningar bör vara uppfyllda för att ett foder skall få användas, t. ex. i fråga om djurslag, ålder, vikt eller liknande. Även krav på veterinärintyg kan uppställas med stöd av bestämmelserna i detta stycke. Det bör påpekas att bestämmelserna i 9 och 10 §§ förhindrar att foder och fodertillsatser som ej uppfyller uppställda krav kommer ut på marknaden eller används. Med stöd av 8 § kan under vissa förutsättningar meddelas förbud eller villkor i fråga om importerat foder. Det finns således möjlighet att meddela sådana föreskrifter och villkor som innebär att importerade foderblandningar blir underkastade tillfredsställande reglering och kontroll. Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet att yrkandena 1 och 2 i motion 3028 lämnas utan vidare åtgärd.

Yrkande 5 i motion 3028 syftar bl. a. på de i motionen framförda önskemålen att man i exportsammanhang utnyttjar konsumenternas kvalitetsmedvetande och krav på livsmedel som så långt möjligt är fria från främmande ämnen. Utskottet utgår från att det ligger i näringsens och de exportfrämjande organens intresse att man vid marknadsföringen av svenska produkter tillvaratar det ökande intresset från konsumenternas sida för hithörande frågor. Yrkandet bör kunna tillgodoses utan något särskilt uttalande från riksdagens sida. Motsvarande gäller önskemålet om en smidig procedur vid godkännandet av fodertillsatser m. m. Utskottet vill härvidlag framhålla att den föreslagna lagstiftningen ger möjlighet att lämna generellt godkännande för vissa typer av varor eller ämnen som används som fodertillsatser.

Yrkande 2 i motion 3029 går ut på att riksdagen bör uttala att fortlöpande myndighetstillsyn inte får täckas med avgifter utan bestridas av allmänna medel.

Enligt 16 § förslaget till foderlag får regeringen eller – efter bemyndigande – lantbruksstyrelsen föreskriva att särskilda avgifter får tas ut för att täcka kostnaden för foderkontrollen. Av propositionen framgår att kostnaderna skall tas ut efter i huvudsak samma principer som gäller i nuvarande foderlagstiftning. Det innebär bl. a. att analyskostnader betalas direkt och övriga kostnader fördelas efter omsättningsvolym e. d. Enligt jordbruksministerns bedömning kommer kostnaderna för foderkontrollen praktiskt taget i sin helhet att hänföra sig till handelsledet. Foderhandeln avses dock belastas enbart med de kontrollkostnader som rör branschens egen verksamhet. Kontrollen i andra led än handelsledet bör berörda myndigheter enligt propositionen kunna klara inom givna ramar. Utskottet ansluter sig till regeringens överväganden i detta avseende och avstyrker yrkande 2 i motion 3029.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *användningen av kemoterapeutika i tillväxtbefrämjande syfte* att riksdagen med avslag på motion 1984/85:3029 yrkande 1 dels antar förslaget till lag om foder i motsvarande del, dels lämnar motionerna 1983/84:684 och 1983/84:1022 yrkande 2 utan vidare åtgärd.
2. beträffande *kvalitetsaspekter på djurfoder* att riksdagen med avslag på motion 1984/85:3028 yrkande 4 antar det i mom. 1 angivna lagförslaget såvitt avser 3 §.
3. att riksdagen antar det i mom. 1 angivna lagförslaget i de delar som ej omfattas av utskottets hemställan ovan.
4. att riksdagen antar förslaget till lag om ändring i läkemedelsförordningen (1962:701).
5. beträffande *övergångsbestämmelser m. m.* att riksdagen lämnar motion 1984/85:3028 yrkande 1 utan vidare åtgärd.
6. beträffande *kontroll av importerade foderblandningar* att riksdagen lämnar motion 1984/85:3028 yrkande 2 utan vidare åtgärd.
7. beträffande *importförbud för vissa köttvaror* att riksdagen avslår motion 1984/85:3028 yrkande 3.
8. beträffande *export av svenska produkter m. m.* att riksdagen lämnar motion 1984/85:3028 yrkande 5 utan vidare åtgärd.
9. beträffande *avgiftsfinansiering av foderkontrollen* att riksdagen avslår motion 1984/85:3029 yrkande 2.

Stockholm den 23 april 1985

På jordbruksutskottets vägnar

HANS WACHTMEISTER

Närvarande: Arne Andersson i Ljung (m), Grethe Lundblad (s), Ove Karlsson (s), Hans Wachtmeister (m), Gunnar Olsson (s), Sven Eric Lorentzon (m), Kerstin Andersson (c), Margareta Winberg (s), Jens Eriksson (m), John Andersson (vpk), Åke Selberg (s), Bengt Kronblad (s), Lennart Brunander (c) och Lars Ernestam (fp).

Reservationer

1. Användningen av kemoterapeutika i tillväxtbefrämjande syfte (mom. 1)

Arne Andersson i Ljung, Hans Wachtmeister, Sven Eric Lorentzon och Jens Eriksson (alla m) anser att

dels den del av utskottets yttrande som på s. 7 börjar med "Utskottet ansluter" och på s. 8 slutar med "yrkande 2 (vpk)" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser, i likhet med vad som anförts i motion 3029, att ett förbud mot användning av kemoterapeutika i tillväxtbefrämjande syfte inte kan motiveras med hänsyn till eventuella negativa effekter på djurs och människors hälsa. Som framhålls i motionen har dessa medel i stället bidragit till att förbättra djurhälsan. Kemoterapeutikan kan inte upptas i kroppen vid djurens matsmältning utan passerar ut genom tarmen och bryts sedan ned. Detta är skälet till att det inte går att finna några rests substanser i kött. Effekterna av det i propositionen föreslagna förbudet skulle bli en försämrad djurhälsa, en försämrad lönsamhet i slaktsvins- och slaktkycklingproduktionen och en försämrad konkurrenssituation gentemot utlandet. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet regeringens förslag i nu berört avseende. Utskottets ställningstagande, som tillgodoser motion 3029 yrkande 1, innebär att 4 § lagförslaget ändras på så sätt att regeringen eller lantbruksstyrelsen endast får meddela föreskrift eller uppställa villkor för användningen av kemoterapeutika som fodertillsats. Första stycket i den aktuella paragrafen, som avser generellt förbud mot användning av kemoterapeutika i tillväxtbefrämjande syfte, utgår enligt utskottets förslag. Ändringen föranleder vidare vissa redaktionella jämkningar i lagförslaget.

dels utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *användningen av kemoterapeutika i tillväxtbefrämjande syfte* att riksdagen med anledning av regeringens förslag och motion 1984/85:3029 yrkande 1 samt med avslag på motionerna 1983/84:684 och 1983/84:1022 yrkande 2 antar förslaget till lag om foder med den ändringen

dels att 4 § erhåller följande som *Reservanternas förslag* betecknade lydelse

Regeringens förslag

Antibiotika och andra kemoterapeutiska medel får tillsättas foder endast för att förebygga, lindra eller bota sjukdom eller sjukdomssymtom.

Regeringen eller, efter regering-

Reservanternas förslag

4 §

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, lantbruksstyrelsen får meddela föreskrifter eller uppställa villkor för användningen av foder som innehåller *antibiotika och andra kemoterapeutiska medel.*

Regeringens förslag

ens bemyndigande, lantbruksstyrelsen får meddela föreskrifter eller uppställa villkor för användningen av foder som innehåller *medel som avses i första stycket*.

dels att hänvisningen i 17 § 1. till 4 § första stycket utgår samt hänvisningen i 17 § 2. och 3. till 4 § andra stycket ändras till 4 §.

Reservanternas förslag

2. Kvalitetsaspekter på djurfoder (mom. 2) och Importförbud för vissa köttvaror (mom. 7)

Kerstin Andersson och Lennart Brunander (båda c) anser att

dels den del av utskottets yttrande på s. 8 som börjar med "Även i" och slutar med "yrkande 3 i motion 3028" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser, i likhet med vad som anförts i motion 3028, att berättigad kritik kan riktas mot användningen av fiskmjöl i djurfoder. Sådan inblandning kan leda till att livsmedlens hållbarhet och smak påverkas negativt. Det ökade medvetandet från konsumenternas sida för kvalitetsfrågor m. m. bör återspeglas i lagstiftningen på foderområdet. Utskottet tillstyrker motionen såvitt avser ändrad lydelse av 3 § lagförslaget. Vidare ansluter sig utskottet till yrkandet att även importerat kött måste omfattas av förbudet mot användning av kemoterapeutika i tillväxtbefrämjande syfte. Som motionärerna anført måste konsumenternas säkerhet tryggas oberoende av varifrån livsmedlet kommer. Det får ankomma på regeringen att föranstalta om åtgärder mot importvaror i enlighet med motion 3028 i motsvarande del.

dels utskottets hemställan under 2 och 7 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *kvalitetsaspekter på djurfoder* att riksdagen med anledning av regeringens förslag och med bifall till motion 1984/85:3028 yrkande 4 antar det i mom. 1 angivna lagförslaget med den ändringen att 3 § erhåller följande som *Reservanternas förslag* betecknade lydelse:

Regeringens förslag

Foder får inte ha en sådan sammansättning eller beskaffenhet i övrigt att det kan antas att det

1. är skadligt eller annars otjänligt för djuret,

2. gör livsmedel från djur som utfodrats med fodret skadligt eller otjänligt som människoföda, eller

Reservanternas förslag

§ 3

Foder får inte ha en sådan sammansättning eller beskaffenhet i övrigt att det kan antas att det

1. är skadligt eller annars otjänligt för djuret,

2. gör livsmedel från djur som utfodrats med fodret skadligt eller otjänligt som människoföda, eller *leder till försämrad livsmedelskvalitet*,

Regeringens förslag

3. vid hanteringen medför hälso-
risker för människor.

Reservanternas förslag

3. vid hanteringen medför hälso-
risker för människor.

7. beträffande *importförbud för vissa köttvaror* att riksdagen med
anledning av motion 1984/85:3028 yrkande 3 som sin mening ger
regeringen till känna vad utskottet anfört,

Särskilda yttranden

1. Kerstin Andersson och Lennart Brunander (båda c) anför:

Det bör noteras att man från bl. a. centerpartiets sida redan under riksmötet 1983/84 väckte en motion om förbud mot användning av kemoterapeutika i tillväxtbefrämjande syfte. Enligt c-motionen borde förbudet träda i kraft den 1 januari 1985. Vi anser det självfallet tillfredsställande att motionen nu tillgodoses, även om ikraftträdandet av förbudet enligt propositionen inte kan ske förrän den 1 januari 1986, dvs. med ett års försening i förhållande till vårt tidigare yrkande.

När man nu från Sveriges sida beslutat inskränka användningen av kemoterapeutika är det enligt vår mening viktigt att man i exportsammanhang verkligen tillvaratar och utnyttjar det ökande medvetandet hos konsumenterna för kvalitetsfrågor. Genom att införa ett förbud mot användning av kemoterapeutika i tillväxtbefrämjande syfte har Sverige tagit ett i internationell jämförelse unikt steg. Vi vill understryka det angelägna i att man i samtliga organ som handlägger frågor om utrikeshandel utnyttjar situationen vid marknadsföringen av svenska varor utomlands och tillvaratar den konkurrens fördel som det innebär att kunna erbjuda livsmedel som har högre kvalitet i nu aktuellt avseende.

2. John Andersson (vpk) anför:

När det gäller import av kött från länder där kemoterapeutika används i tillväxtbefrämjande syfte framgår av betänkandet att ett importförbud icke i dag synes vara möjligt att införa, bl. a. av praktiska skäl.

Detta bör enligt min mening inte utesluta att initiativ tas för att uppnå ett sådant mål. Jag vill också i detta sammanhang påpeka att det bör vara möjligt för våra inhemska livsmedelsproducenter att i marknadsföringen tillvarata möjligheten att i varuinformationen särskilt erinra om att tillväxtbefrämjande medel inte används i Sverige.

